

3

Vragenuur: Vragen Agnes Mulder

Vragen van het lid Agnes Mulder aan de minister van Infrastructuur en Milieu over het bericht "**Meer scheurtjes in kernreactor Tihange 2**".

Mevrouw Agnes Mulder (CDA):

Voorzitter. Het CDA maakt zich met de inwoners in ons mooie Limburg grote zorgen over de berichtgeving en de kwaliteit van de kerncentrales, net over de grens in België. Niet voor niets is tegen het einde van deze maand een heel grote protestmars in Limburg, waarin wordt opgeroepen de kerncentrales zelfs te sluiten. We hebben een maand geleden nog met deze minister gesproken over dit belangrijke onderwerp. We weten dat we in Nederland formeel niet gaan over de sluiting van Belgische kerncentrales. Dat neemt niet weg dat ik de grote zorgen van onze inwoners in Limburg en in de rest van onze grensstreek wel deel. Energieopwekking moet op een veilige manier gebeuren. Daarover rijzen nu alweer de nodige vragen.

In een krantenartikel lezen wij dat er in Tihange meer scheurtjes zijn aangetroffen dan vijf jaar geleden en dat dit het gevolg zou zijn van een andere opstelling van de ultrasone meetapparatuur en een gebrekkig meetproces. Sommige eerder ontdekte scheurtjes zijn dit keer juist niet waargenomen. Als ik deze zinnen op me in laat werken, krijg ik het daar echt koud van. Hoe is dit nu mogelijk? Hoe kan de minister op basis hiervan vaststellen of de metingen nu wel of niet deugen? Scheurtjes die er waren, zijn niet meer waargenomen. Zijn ze er dan niet meer? Kan de Belgische minister Jambon garanderen dat nu alle scheurtjes in beeld zijn? Of zijn er nog meer scheurtjes? Wanneer wordt dat dan volgens de minister een probleem? In hoeverre heeft zij inzage in de gegevens? Heeft onze toezichthouder, de ANVS, ook inzage in die gegevens?

In het rapport van de Belgische toezichthouder, het FANC, wordt gesproken over 70 extra flaw indications. In Doel 3 zou het zelfs gaan over 300 flaw indications. Dat vinden wij belangrijk. Kan de minister aangeven hoe ernstig het nou eigenlijk is?

Het CDA zou bovendien graag zien dat de minister haar Belgische collega Jambon uitnodigt voor een debat in óns parlement over de kerncentrales in België. Wij willen hem namelijk zelf weleens vragen hoe het nou precies zit. Is zij daar namens onze inwoners toe bereid?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Voorzitter. Zoals mevrouw Mulder weet, ben ik altijd zeer actief in het dossier over de kerncentrales in Doel en Tihange. Ik heb recent nog een brief gestuurd naar mijn collega met daarin het gevoel van de Kamer dat Nederland zich moet aansluiten bij de protesten van Luxemburg en Duitsland. Die brief is de deur uit. Ik volg natuurlijk nauwlettend alle nieuwe berichten over dit onderwerp, zo ook dit bericht over de 70 extra scheurtjes die gezien zijn. Ik heb mij daarover laten informeren. Het blijkt — mevrouw Mulder zei dit zelf eigenlijk ook al — dat deze uitkomst het gevolg is van de meetmethode. Deze meetmethode kent onnauw-

keurigheden, zowel naar beneden, waardoor sommige scheurtjes niet meer gezien worden, als naar boven, waardoor je soms extra scheurtjes ziet. Dit zit echter allemaal binnen de marge die internationaal is toegestaan voor de meetmethode. Het hoeft dus niet te leiden tot extra zorgen.

De zorg die er leefde in Limburg, was: hé, hoe kan dit nou, er is altijd gezegd dat er geen extra waterstofvlokken meer zouden ontstaan en dat ze van het begin af aan bij de installatie hoorden en nu zijn er tóch extra gekomen? Dat is dus niet het geval. Er is echt alleen maar sprake van onduidelijkheden in de meetmethode; het is niet zo dat er in de loop der tijd scheurtjes bij komen, waardoor een gevaarlijkere situatie ontstaat.

Mevrouw Agnes Mulder (CDA):

Toch is deze manier van het wel of niet meten van de scheurtjes heel erg onbevredigend, ook voor ons in dit parlement. Immers, wanneer je eigenlijk niet goed weet waar de scheurtjes gebleven zijn en of ze plotseling niet meer belangrijk zouden zijn, doet dat iets met je gevoel voor veiligheid. Het CDA vindt dat als het over kernenergie gaat, het juist extra veilig moet zijn. Wij zijn voor kernenergie in de hele energiemix, maar dan willen we wel de garantie krijgen van onze zuiderburen dat het echt veilig is voor onze inwoners in Limburg. En niet alleen daar, ook voor de inwoners in de rest van de grensstreek, ook voor de mensen bij Doel moet het veilig zijn. Daar zijn 300 onregelmatigheden ontdekt. Ik wil graag van de minister weten hoe zij daartegen aankijkt. We kunnen het gewoon lezen in een rapport van het FANC. Wat doet de Belgische minister daaraan? Is onze minister bereid om haar Belgische collega eens hier in het parlement uit te nodigen? Het wordt namelijk hoog tijd voor een gesprek tussen onze parlementariërs en de Belgische minister.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Ik denk dat mevrouw Mulder terecht zegt dat zij zich zorgen maakt over het gevoel van veiligheid van de mensen in de regio. Ik vind ook dat de communicatie hierover wederom niet goed verlopen is. Eerst is er een rapport gepresenteerd waarin al die cijfertjes stonden en pas later is daar uitleg over gegeven. Ik snap volkomen dat dat leidt tot de nodige zorgen. Immers, wat betekent het dan, dat er extra waterstofvlokken zijn gezien?

Mevrouw Mulder vraagt of ik de collega-minister wil uitnodigen. Ik weet niet of er zich ooit zoiets heeft voorgedaan in de parlementaire geschiedenis. Misschien zou het goed zijn als de Kamercommissie zich eerst eens liet voorlichten door bijvoorbeeld het FANC, het onafhankelijke instituut in België, door daar op bezoek te gaan dan wel door het FANC een keer hier uit te nodigen. Ik denk dat het verstandiger is om deskundigen erover te bevragen dan politici, want vooral in het toezicht op de nucleaire veiligheid is deskundigheid veel belangrijker dan wat je er politiek van vindt.

Mevrouw Agnes Mulder (CDA):

Ik ben blij dat de minister in ieder geval bereid is om het FANC naar het Nederlandse parlement te halen, zodat wij het onze eigen vragen kunnen stellen over alle problemen die er zijn met die kerncentrales in België. Wij maken ons daar namelijk echt grote zorgen over. We weten gewoon niet welke scheurtjes er misschien nog meer zijn die het

FANC wellicht wel heeft gerapporteerd, maar de minister misschien nog niet naar buiten heeft gebracht. In datzelfde artikel dat we hebben gelezen, zagen we namelijk ook dat het FANC misschien nog niet alles communiceert maar de minister dan weer wel, zodat daar weer grote verwarring over ontstaat. In ieder geval dus dank aan de minister dat zij het FANC vanuit België hiernaartoe wil halen, want ik denk dat het voltallige Nederlandse parlement dat weleens aan de tand wil voelen over alle zaken daar. Mocht dat daartoe aanleiding geven, dan kan zij vervolgens de minister uitnodigen. Dat is misschien een stap die we dan alsnog kunnen nemen. Zijn er verder nog scheurtjes waarvan het bestaan misschien nog niet naar buiten is gekomen, maar waarvan deze minister al wel weet, die invloed zouden kunnen hebben op de veiligheid? Dan wil ik dat graag vandaag van deze minister horen.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Ik ben mij niet bewust van andere scheurtjes dan die hier gemeld zijn. Het wordt een probleem als de toename groter is dan binnen de onzekerheid van de meting ligt. Die onzekerheidsmarges zijn vastgesteld. Als er daarbuiten extra scheurtjes te zien zijn, kan er sprake zijn van een toename, maar dit wordt daar niet toe gerekend. Ik weet ook niet van andere scheuren.

Verder zegt u dat u blij bent dat ik het FANC hierheen haal. Ik zal de mensen van het FANC netjes vragen of ze een keer willen komen om hun deskundigheid tentoon te spreiden. We zullen zien wat het antwoord daarop is.

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Wij hebben eerder een gezamenlijke hoorzitting gehouden met Belgische parlementariërs. Het ging toen over de Fyra. Wellicht zou dat een parlementair middel kunnen zijn en kunnen we samen met onze Belgische collega's een hoorzitting houden over deze voortdurende problematiek.

Zegt de minister nu "gaat u maar rustig slapen, want het komt allemaal goed; het is goed onderzocht; de rapporten zijn ingewikkeld, maar voor leken misschien niet goed te begrijpen"? Of zegt zij "we zijn nu echt door een kritische ondergrens heen, dus ik ga actie ondernemen om ervoor te zorgen dat de Nederlandse bevolking en de Nederlandse economie beschermd worden"? Welke van de twee is het? Is het nog steeds "ga maar rustig slapen"? Of zitten we door de kritische ondergrens heen?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Ik heb in deze commissie nog nooit gezegd dat u rustig moest gaan slapen en ook niet dat ik erbij zat te slapen. Ik heb altijd gezegd dat ik erbovenop zit. Ik volg alles, elk incident, maar ik moet ook altijd feitelijk blijven. Ik mag ook niet degene zijn die paniek veroorzaakt door te zeggen dat het er zo moeilijk uitziet dat we de boel moeten sluiten omdat het moeilijk lijkt. We moeten altijd feitelijk blijven. Daar zien de onafhankelijke experts van het FANC op toe. Daarop vindt weer internationaal toezicht plaats om te zien of het veilig is of niet, en of incidenten een nucleair effect zouden kunnen hebben of niet. Daar blijf ik bovenop zitten, ook in dit geval. Natuurlijk hebben we meteen bekeken waar het over gaat, wat het belang is en wat het probleem is. Dit valt binnen de marges van de meting. Het leidt dus niet tot

de conclusie dat er een toename is. Dit soort dingen moet gewoon bijgehouden blijven en worden, zodat we er in de toekomst meteen bovenop kunnen springen als zich wel een toename mocht voordoen. Het is dus nooit "we gaan maar slapen".

De voorzitter:

Een tweede, aanvullende vraag, mevrouw Van Tongeren.

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

De minister zegt dat zij, als zij alles feitelijk en nuchter bekijkt, tot dit oordeel komt. Toch is er 25 juni een gigantisch grote demonstratie van inwoners uit meerdere landen, met bestuurders uit meerdere provincies en steden, uit de grensgebieden, uit Luxemburg en Duitsland. Deze minister zegt dat zij er feitelijk en zorgvuldig naar kijkt, maar dat er op dit moment zeker geen reden is tot paniek en geen aanleiding om tot verdere maatregelen te komen. Die twee zaken sporen toch niet helemaal met elkaar, minister?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Die sporen heel goed met elkaar, want er zijn twee manieren om met dit dossier om te gaan. Ik ga op beide manieren met het dossier om. De ene manier is de politieke manier, de andere de feitelijke. Feitelijk deel ik mede wat er uit de expertmeetings en deskundigenrapporten komt. Politiek sluit ik me aan bij degenen die protesteren tegen deze organisatie; uw Kamer heeft hierover een motie ingediend onder leiding van de heer Wassenberg. Maar ik vind wel dat je die twee dingen niet door elkaar moet halen en dat je niet de impressie moet laten bestaan dat sommige dingen onveilig zijn terwijl ze dat niet zijn; dat hoop ik ook aan uw Kamer te kunnen vragen. Je kunt vanuit je politieke overtuiging zeggen: laten we het niet meer doen, want we vinden het niet wenselijk. Maar dat is nog iets anders dan zeggen dat het opeens onveilig is geworden omdat er nu 70 meer vlokken zijn geconstateerd.

Mevrouw Van Eijs (D66):

U gaf aan dat u uzelf wilt baseren op feiten. We hebben er eerder op aangedrongen dat het FANC, als het die feiten ontdekt, communiceert met onder andere de ANVS over verwachte en onverwachte sluitingen. Is er over deze zaak ook contact geweest tussen FANC en ANVS om ervoor te zorgen dat ook de Nederlandse kant zich kan baseren op feiten en hierover wellicht enige duidelijkheid kan krijgen?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Dit rapport was nog van november 2016. Wij hebben het er recentelijk over gehad om het FANC te vragen om de ANVS ook aan de voorkant al op de hoogte te stellen. Dit is nog van voor de afspraak die we met elkaar gemaakt hebben. Ik weet dus niet of het al bij hen bekend was voordat ze dit naar buiten brachten, maar ik weet wel dat we dat nu in ieder geval gevraagd hebben voor elk volgend incident.

De heer Wassenberg (PvdD):

Ik woon in de regio, op 50 kilometer van de tikkende tijdbom die Tihange is. Als ik op straat loop in Geleen, Maastricht

of Sittard, spreken mensen mij aan. Die mensen hebben grote zorgen, want het zijn niet alleen die 70 nieuwe scheurtjes maar er is een hele lijst: waterstofvlokken, lek-kende lasnaden, uitgevallen dynamo's en zelfs een ontplofte transformator. Mensen maken zich heel grote zorgen en de minister zegt: ik heb een brief naar collega Jambon in België gestuurd. Maar in de motie die ik heb ingediend met een paar andere fracties, wordt gevraagd om ook contact op te nemen met vooral Duitsland en Luxemburg, om samen met die landen protest aan te tekenen bij België. Heeft de minister al contact opgenomen met haar Duitse collega, Barbara Hendricks, en met haar Luxemburgse collega?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

In de brief die ik net naar Jambon heb gestuurd, staat dat wij contact hebben opgenomen met Duitsland en Luxemburg om te bekijken of de regeringen daar ook zelf protest hebben aangetekend of alleen de gemeenten die tot nu toe genoemd worden, wat zij doen om protest aan te tekenen, wat de inhoud daarvan is en hoe we daarbij kunnen aansluiten. Dat proces is dus op gang.

De heer Wassenberg (PvdD):

Oké, dan neem ik aan dat de Kamer de antwoorden dadelijk zo snel mogelijk krijgt.

Mijn tweede vraag is misschien een retorische vraag: wat moet er eigenlijk misgaan wil de druk echt worden opgevoerd? Het is een tikkende tijdbom. De vraag is niet of hij afgaat maar wanneer hij afgaat. Wat moet er gebeuren? Wat moet er misgaan?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Die laatste zin, dat er sowieso iets fout zal gaan, laat ik aan de heer Wassenberg. Het is van belang dat mijn rol in Nederland heel erg duidelijk is. We hebben een minister die gaat over kernenergie en een minister die gaat over het toezicht. Ik kijk naar alle Nederlandse organisaties. Ik zit erbovenop om ervoor te zorgen dat er zowel qua veiligheid als qua afval en straling geen risico's worden gelopen. Dat doe ik via de ANVS. Dat is een onafhankelijke organisatie. Zo kan ik als politicus nooit in de verleiding komen om te zeggen: ik ben eigenlijk wel voor kernenergie, dus laat maar. In België is er dezelfde constructie. Daar moet het FANC erop toezien dat het veilig is. En ja, wij horen inderdaad veel over incidenten, maar iedere keer dat wij vragen hoe het ermee zit, zegt het FANC: dit behoort wel tot de mogelijkheden. Het is ook kritisch op de organisaties en wijst erop als er cultureel iets moet veranderen of als er maatregelen genomen moeten worden. Het FANC zit er dus ook bovenop, maar geeft iedere keer aan dat er geen sprake is van een onveilige situatie. Wat moet ik dan? Als Nederlandse zeggen: omdat zo veel mensen zich zorgen maken, ga ik in één keer zeggen dat het onveilig is? Nee, dat doe ik niet. Ik breng de zorgen over. Ik werk aan het communicatieproces. Ik heb net nog alle veiligheidsregio's weer bij me uitgenodigd. Ik let op veiligheidsaspecten door heel precies de rapporten van het FANC te volgen; de ANVS doet dat voor mij. Dat is volgens mij wat we moeten doen. Naar aanleiding van het verzoek van de heer Wassenberg sluiten we ons nu ook aan bij de protestmakers. Ik denk dat dat gewoon een goede, duidelijke maar ook faire weg is.

Mevrouw Beckerman (SP):

Ook bij de SP zijn er enorme zorgen, want het is niet de eerste keer dat er incidenten zijn. Het is een enorme lijst. De heer Wassenberg somde hem net al heel duidelijk op. Er zijn weer nieuwe scheurtjes en het is weer onduidelijk of de veiligheid wel is gewaarborgd. Als dat niet zo is, dan is de ramp niet te overzien, ook voor de inwoners van Limburg. U hebt een heel duidelijke uitspraak van de Kamer gehoord. U hebt net al aangegeven dat u een brief hebt geschreven, dat u in overleg bent geweest en dat u op termijn de Kamer zal informeren.

De voorzitter:

De vraag is?

Mevrouw Beckerman (SP):

Ik vind dat toch nog erg mager. Kan de minister daar ook een termijn aan hangen? Ik hoor haar namelijk hier zeggen: wat moet ik dan doen? Nou, dát moet zij doen. De Kamer heeft namelijk in meerderheid uitgesproken deze centrale gesloten te willen zien. Zou de minister zo snel mogelijk bij ons terug kunnen komen?

De voorzitter:

Mevrouw Beckerman, de vraag moet echt kort zijn.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

De Kamer kan de centrale willen sluiten, maar daar gaat België zelf over. Ik heb me aangemeld bij de bezwaarmakers. Ik voer daarmee de motie volledig uit. De motie is net vorige week aangenomen. Ik heb inmiddels contact met Duitsland en Luxemburg. Ik heb een brief gestuurd naar mijn collega Jambon. Mevrouw Beckerman kan dus niet zeggen dat ik het rustig aan doe op dat vlak. Ik neem de Kamer uitermate serieus. Wanneer de antwoorden gaan komen? We zullen toch even ook een goede juridische analyse moeten maken. We gaan zeker weer in een volgend algemeen overleg hier dieper op in.

Mevrouw Kuiken (PvdA):

Ik denk dat het kabinet deze problematiek serieus neemt, al was het maar omdat de Kamer zich er eenduidig over heeft uitgesproken. Wij pleiten voor sluiting. Maar ik heb een concrete vraag. Op 25 juni vindt er een grote protestmanifestatie plaats. Heel veel mensen zullen in een grote menselijke keten naar België wandelen. Het is goed dat de veiligheidsregio's zijn geïnformeerd, maar wat doen we nu met de terechte vragen en zorgen die mensen hebben voor zichzelf, voor hun kinderen, voor hun leefomgeving?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Wij hebben vorig jaar al afspraken gemaakt over communicatie. Die scherpen we eigenlijk steeds verder aan. We hebben net een gesprek gehad met de veiligheidsregio's en een aantal burgemeesters die betrokken zijn bij die marsen. Hoe kunnen we zo snel mogelijk de juiste informatie geven, zodat mensen niet zenuwachtig worden omdat ze niet weten hoe het zit? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we meer eenduidige informatie geven? Als er bijvoorbeeld jodiumpillen verstrekt worden door het ministerie

van VWS, moet ook de samenhang bekeken worden. Wat betekent dat nu precies? Moet men zich daar zorgen over maken of niet? Er zijn afspraken gemaakt met de veiligheidsregio's over gelijktijdig communiceren. Dus we proberen zo veel mogelijk te denken vanuit diegenen die zich zorgen maken en in het grensgebied wonen. Wat is de beste manier om bij hen te komen? Er wordt op verschillende plekken op verschillende manieren naar gekeken. Soms gaat dat via de veiligheidsregio's en soms via de burgemeester en via de lokale krantjes. De omgeving kiest wat het beste voor haar werkt.

De heer Remco Dijkstra (VVD):

We hebben vaak over het onderwerp kernenergie gesproken. Het roept veel emoties op. De feiten zijn natuurlijk zeer relevant. Ik vind overigens dat de minister het goed doet. Ze doet wat ze kan. Ik heb wel een vraag. Ik heb een debat gehoord. Dat verhaal is ook gepubliceerd in De Limburger. De heer Wassenberg zat tegenover energiedeskundige en atoomfysicus Wim Turkenburg. Dat is een meneer die ik hoog heb zitten. Die zei: het is absurd om te zeggen dat de kerncentrale in Tihange onveilig is. Kan de minister daarop reflecteren? De heer Turkenburg geeft aan dat Tihange net zo gevaarlijk of ongevaarlijk is als Borssele. Kan de minister daarop reflecteren?

De voorzitter:

Nou, reflecteren ... Kort dan, het is een mondeling vragen-
uur.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Ook ik heb die uitspraak van de heer Turkenburg gehoord. Ik wil eigenlijk alleen uitgaan van de ANVS en het FANC. Dat zijn de officieel ingestelde organen met deskundigen. Er zullen nog heel veel andere deskundigen zijn. Sommigen zullen zeggen "nee" en anderen zullen zeggen "ja". Ik ga uit van de ANVS, die toeziet op Borssele en die mij zegt dat de operatie daar veilig kan plaatsvinden, en het FANC, dat toeziet op Doel en Tihange en dat aangeeft aan haar minister dat de operaties daar veilig kunnen plaatsvinden. Daar moeten we ons op verlaten. Verder moeten we gewoon elke keer erbovenop zitten en weten wat we moeten doen als er een verandering in de situatie komt.

De voorzitter:

Dank u wel.